

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Učitelji slovenskih otrok na koroških šolah.

(Izv. dopis s Koroškega.)
(Konec.)

S tem je torej že dokazano, da se na šolah slovenskim otrokom namenjenih, niso povsem namočili učitelji, ki bi se bili učili slovenskega jezika in znanje tega jezika spričali tudi pri zrelostnem izpitu ali maturi; zraven trdih Nemcev namočili so se taki učitelji, ki so le poznali narečje svojega domačega kraja. Taki učitelji znajo slovenski toliko, kakor kak hlapec, ali pa še manj, ker so za svojega bivanja v mestu lahko pozabili marsikatero domačo besedo. In taki učitelji naj bi bili zmožni učiti otroke slovenski jezik?! — Lahko mi kdo poreče: „Če se učitelji niso v šolah učili slovenščine, lahko so se je učili pozneje sami.“ Tega pač ne veruje nihče, kdor naše učitelje pozna. Saj vemo, da skoro vsi trobijo v nemškutarski rog, in da sovražijo bodisi radovoljno, bodisi prisiljeni vse, kar je slovenskega. V slovenska društva ne smejo zahajati, časopisov slovenskih ne berejo, slovenskih knjig ne kupujejo, udje „Matice Slovenske“ niso, „Družbi sv. Mohorja“ si ne upajo pristopiti, ako bi tudi hoteli, ker se bojé, da bi njih imena potem res priobčile „Freie Stimmen“ ter jih očrnille pri deželnem šolskem svetu in drugih predstojnikih, kakor so že večkrat žugale onim redkim učiteljem, ki si naročajo ne družbi, ampak sebi na korist za boren goldinarček po 6 lepih in koristnih knjig na leto. Kje in kako pa bi se naj potemtakem učili pravilne slovenščine in se vadili slovenski govoriti, da bi se jim v šoli ne zatekala tako čudno slovenska beseda?

Vsakdo torej lahko razvidi, zlasti iz navedenih besed prof. Braumüllerja, ki še dandanes poučuje na Celovškem učiteljski, ki pa nikakor ni prijatelj slovenskih teženj, koliko so se sedanji učitelji učili slovenščine in koliko jim je bilo treba znati slovenskega jezika, da so dobili mesta na šolah, koje pohajajo sami slovenski otroci. Da si pa bode vsakdo napravil sam pravo in pristno podobo vseh učiteljev, ki sedaj delujejo na dvojezičnih in onih nemških šolah, ki so namenjene slovenskim otrokom, podajem v nastopnem dva pregleda. Podatke o zmož-

nosti učiteljev govoriti slovenski, zbral sem deloma sam, deloma sem jih dobil od zanesljivih znancev, ki poznajo osebno dotične učitelje. Pretiravati nam koroškim Slovencem ni treba, ker je že gola resnica prežalostna. Zategadelj naša sodba ni v nobenem slučaju prestroga, pač pa v mnogih premilostna. (Glej pregled A na drugi strani.)

Iz navedenega pregleda razvidimo, da deluje na 92 dvojezičnih šolah 159 učiteljskih močij; mej njimi je 39 takih, ki so zmožni slovenskega jezika,¹⁾ 71 takih, ki govoré za silo slovenski jezik, in 42 je trdih Nemcev, ki slovenščine nič ne razumejo. O 7 mi ni znano, govoré li slovenski ali ne. Na dalje vidimo, da delujejo na jednorazrednicah učitelji, ki so kolikor toliko slovenščine zmožni; le jedna jednorazrednica v Celovškem okraji ima nemškega učitelja. (To je šola v Šent-Jakobu na Cesti; učitelj je rojen v Oberwölzu na Stajerskem.) — Na 16 dvorazrednicah delujeta po jeden Nemec in po jeden Slovenec.²⁾ — Na trirazrednicah delujejo v 5 slučajih po dva Slovenca in po jeden Nemec, v 4 slučajih pa po jeden Slovenec in po dva Nemca. — Na 2 četirirazrednicah deluje razven dveh (oziroma treh) Slovencev po jeden Nemec, na 1 četirirazrednici delujeta dva Nemca zraven dveh Slovencev, na jedne pa so trije Nemci zraven jednega Slovenca, ki pa je tudi le za silo zmožen slovenščine. — Na petrazrednici v Prevaljih delujejo trije Nemci zraven 5 Slovencev; o dveh mi ni znano, ali sta zmožna slovenskega jezika ali ne.

(Glej pregled B na drugi strani.)

Ta pregled nam kaže, da deluje na 19 šolah, ki so popolnoma nemške, dasi jih pobajajo večinoma e slovenski otroci, 45 učiteljskih močij; mej njimi je 9 takih, ki so slovenskega jezika zmožni, 13 je takih, ki govoré le za silo slovenski, 22 pa je takih, ki slovenskega jezika niso zmožni; o jednom mi ni znano, ali govori slovenski ali ne. Izmej učiteljev, ki poučujejo na jednorazrednicah, so 3 kolikor toliko zmožni slovenščine, o jednom ne vem, je li zmožen ali ne, jeden pa je trd Nemec. Na dvo-

¹⁾ Ko bi hoteli strogo soditi, zmanjšalo bi se še to število.

²⁾ Onih učiteljev nisem jemal v poštev, o kojih mi ni bilo znano, so li zmožni slov. jezika ali ne.

razrednicah poučujeta v 5 slučajih po jeden Nemec in po jeden Slovenec, v 1 slučaju sta oba učitelja kolikor toliko zmožna slovenščine, na jedne šoli pa sta oba učitelja trda Nemca. — Na triirazrednicah je pridejan dvema Slovencema po jeden Nemec, v jednom slučaju pa deluje zraven dveh Nemcev jeden Slovenec. Na obeh četirirazrednicah učita po dva Slovenca zraven dveh Nemcev, na petrazrednici pa so zraven treh Slovencev štirje Nemci.

Konečno si še oglejmo okrajne šolske nadzornike. K. Preschern (slovenščine zmožen) nadzoruje v Celovškem okraji 22 dvojezičnih in 11 takih nemških šol, koje pohajajo večinoma le slovenski otroci. — Pöschl (slovenščine nezmožen) ima mej 39 nemškimi šolami Šent-Vidskega okraja tudi dve šoli s slovenskimi učenci. V Beljaškem okraji izročene so nadzorstvu trdega Nemca Unterkreuterja tri dvojezične šole, Wisiak pa, ki zna le nekoliko slovenski, nadzoruje 23 dvojezičnih šol in 2 taki nemški šoli, koji pohajajo večinoma slovenski otroci. V Šmohorskem okraji nadzoruje 6 dvojezičnih šol trd Nemec Kreuzer; istotako nadzoruje šole v Spodnjem Dravogradu, ki je bila še pred kratkim časom dvojezična, trd Nemec Gurnitzer iz Wolfsberga. Šole v Velikovškem okraji izročene so nadzornikom Artnaku in Valentinitschu, ki znata oba slovenski.

Kmetje, ki se mi pogosto pritožujejo o slabih šolah, dostavljajo navadno: „Ko bi le učitelj znal slovenski, tako pa ne razumejo otroci njega in on ne otrok.“ — In res, misijonarji, ki učijo divjake po Aziji, Afriki, Ameriki, na otokih Tibega Morja itd., učijo se poprej v Rimu jezikov onih divjih narodov, mej katerimi želé razširjati sveto Kristovo vero, na Koroškem pa, ki je vendar tudi del omikane Evrope, učiteljem ni treba znati jezika, v kojem govori nežna mladina, izročena jim v vzgojo in pouk. Človek bi skoro ne verjel, da so taki odnošaji mogoči! Ali žalibog, da je gola tužna istina vse, kar smo naveli v tem članku. Ker niti nemamo svojega poslanca na Dunaji, priporočamo ta članek v resen preudarek ostalim poslancem slovenskim, da ga blagovolijo uvaževati ob priliki. Bog, usmili se nas!

Domoljub koroški.

LISTEK.

Karica.

Slika iz ameriškega življenja. Po Bret Harte-u J. C.

(Dalje.)

Nekaj trenutkov molčala je madama Tretherik, komaj si je upala dihati; potem se je Bog ve kaka fantazija porodila v njej. Spomnila se je boli, katero je odločila pozabiti; spomnila se je, da bi lahko imela otroka, i ona, in kateri bi bil sedaj iste starosti kakor Karica. Mehko sklenjene roke okolu zaspalega dekletca pričele so se tresti, močnejše so stiskale objeto dete, krčevito ihtenje dvigalo jej je grudi, in potok solza se jej udre iz očíj. Nekoliko kapelj palo je na kite Karičine, katera se je stresla v spanji; pa mlada žena jo pomiri, — odslej jej je bilo to tako lahko — in ostale sta tu mirne ne da bi ju kdo vznemirjal, tako mirne, da bi kdo mislil, da sta se izselile iz zapuščene hiše. Zastonj čakal je polkovnik Starbottle celo noč v hotelu Fiddletownskem. Drugo jutro, ko je gospod Tretherik

prišel v svojo hišo, našel jo je prazno, brez družih prebivalcev nò muh in žarkov solčnih.

II.

Ko se je zvedelo, da je ubežala gospa Tretherik, vzemši dete svojega moža, prouzročil je ta beg velik vrišč v Fiddletownu. Sodili so ga jako različno. „L' Intelligence“ v Dutch Flatu obsodil je tatvino otroka z isto strogostjo, kakor je preje storil v presojanji verzov tatice. Vse osebe ženskega spola pritrjevale so sodbi Intelligencerja, večina pa je obžalovala mej tem zgubo dražestne zločinke in čutila je veliko bolj njen odhod kot njeno krivdo. Člani te večine izražali so opravičene dame o iskrenosti žalosti žaljenega soproga, neutolažnega očeta in so hranili svoja ironična pomilovanja za polkovnika Starbottle. Nadlegovali so ga izražajoč mu prisiljeno sočustvo v kavarnah in igralnih salonih. — „Nikdar se ni odlikovala po zvestobi, polkovnik“, vzdihnil je jeden teh nadležencev s prisiljeno žalostjo, „in dokaj naravno je, da se je oslobodila tacega norca kakor je bil njen mož, pa da se je z vami tako obnašala, z Vami, g. polkovnik, tega si ne morem misliti! In govori

se, da ste Vi postopali celo noč okolu hôtela, pokazavali se na mostovžih, hodili po stopnicah, motali se po trgu, vse to zaman!“ . . Drug duhovitež dolil je olja in vina na te rane Starbottle dostavljajoč: — „Mislite si, da se pripoveduje, gospa Tretherik udobila je po vašej uljudnosti prenos kovčega in otroka do voza, in da je ljubček, kateri je potoval z njo, Vas zahvalil, ponudil celo dve smodke, obljubljuje Vas prositi pri prvej priložnosti Vaše uljudnosti. Vi pravite, da ni res, in jaz sem pri volji, jaz bi lahko odgovarjal onim, kateri si zmišljajo take pravljice.“

Po sreči za dobro ime g. Tretherikove zatrdil je kitajski sluga, jedina priča bega, da jo je spremljal samo otrok. Dostavil je, da je po njenem povelji vzel dva prostora v pošti od Sakramenta na S. Francisko. Pričavanje Ah-Feja, — tako je bilo ime Johnu g. Tretherika, — ni imelo postavne veljave; vendar ni nihče dvomil o tem. Celo oni, kateri bi bili sodili tega nevernika nezmožnega razumeti moč prisege, zaupali so takrat neovržno Kitajcu.

Šest mesecev približno po njenem odhodu nagovorilo je Ah-Feja, kopajočega zemljo, par družih

A. Pregled dvojezičnih šol in na njih delujočih učiteljskih močij.

S = učitelj (oziroma učiteljica) zmožen slovenščine; s = za silo zmožen slovenščine; N = Nemec (oziroma Nemka) nezmožen slovenščine; ? = neznan, ali zna slovenski ali ne; — = izpraznjeno mesto.

Šole	Š o l s k i o k r a j					
	1. Beljaški	Število učitelj.	2. Celovski	Število učitelj.	3. Velikovški	Število učitelj.
Jedno-razrednice	2 šoli, učitelji: S	2	3 šole, učitelji: S	3	6 šol, učitelji: S	6
	4 šole, " s	4	7 šol, " s	7	13 šol, " s	13
Dvoražrednice	1 šola, " —	—	1 šola, " N	1	1 šola, " —	—
	1 šola, " —	—	2 šoli, " ?	2	—	—
Tri-razrednice	1 šola, učitelji: S S	2	1 šola, učitelji: S s	2	2 šoli, učitelji: S s	4
	2 šoli, " S s	4	1 šola, " s s	2	4 šole, " s s	8
Četirazrednice	2 šoli, " S N	4	1 šola, " S N	4	1 šola, " S N	2
	7 šol, " s N	14	2 šoli, " s N	2	1 šola, " S —	1
Peterorazrednice	1 šola, " S	1	1 šola, " s —	1	2 šoli, " s N	4
	1 šola, " —	—	—	—	1 šola, " s —	1
Vkup	1 šola, učitelji: S s N	3	1 šola, učitelji: S S N	3	2 šoli, učitelji: S N N	6
	1 šola, " s s ?	3	—	—	2 šoli, " s N N	6
Vkup	1 šola, " s s N	3	—	—	—	—
	1 šola, " s N ?	3	—	—	—	—
Vkup	1 šola, učit.: S s N N	4	1 šola, učit.: S S N ?	4	1 šola, učit.: S S s N	4
	—	—	—	—	1 šola, " s N N N	4
Vkup	—	—	—	—	SSSS	—
	—	—	—	—	1 šola, učit.: N N N ?	10
Vkup	26 šol, na kojih deluje učiteljev	47	22 šol, na kojih deluje učiteljev	31	38 šol, na kojih deluje učiteljev	69
	—	—	—	—	6 šol, na kojih deluje učiteljev	12

B. Pregled učiteljev na onih nemških šolah, koje pohajajo većinoma slovenski otroci. (Znamenja so ista, kakor pri pregledu A.)

Število šol	Š o l s k i o k r a j					Število učiteljev
	1. Beljaški	2. Celovski	3. Velikovški	4. Šentvidski	5. Wolfsberški	
7	1 trirazrednica, učitelji: s N N	1 dvorazrednica, učitelja: S s	1 trirazrednica, učitelji: s s N 1 dvorazrednica, učitelj: ?	1 dvorazrednica, učitelj: N	1 trirazrednica, učitelji: S s N	15
6	1 četirirazrednica, učitelji: S s N N	3 dvorazrednice, učitelja: S N 1 dvorazrednica, učitelja: s N	1 peterorazrednica, učit.: S s s N N N N	—	—	19
5	—	2 dvorazrednici, učitelja: N N 3 dvorazrednice, učitelji: s	—	—	—	7
1	—	1 četirirazrednica, učitelji: S s N N	—	—	—	4
19	—	—	—	—	—	45

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 1. maja.

Iz adresnega odseka.

V seji adresnega odseka vsprejel se je z malimi spremembami in dodatki načrt poročevalca Bilinskega. Predlog Mladočehov, da bi se pred obravnavo dal v tisk tudi mladočeški načrt, ni obveljal. Plener želel je dodatkov glede ljudske šole, češke sprave in nekaterih drugih zadev. Klaič naznanil je, da bodo njegovi somišljeniki naznanili nekatere dodatke v specialni debati. Dipauli govoril je s klerikalnega stališča in si pridržal popolno svobodo glasovanja. Romančuk pravi, da

mimoidočih Kinezov. Bila sta rudarja iz rudokopov, oborožena z dolgimi drogi in jerbasi za običajna prevažanja. Živ razgovor pričel se je mej Ah-Fejem in njegovimi rojaki, jeden onih karakterističnih razgovorov, kateri so vedno slični prepihu in katerih prodirljiva žlobodravost je slaba zabava za višja bitja, katera ne razumejo ni besede. G. Tretherik, na svoji verandi in polkovnik Starbottle na cesti ustavila sta njih barbarsko klepetanje, jeden sunivši v nje z nogo, drugi poslal jim kamen s kletvico v nje; pa kopica se ni razpršila predno niso pobrali nekaj koščkov riznega popirja zaznamovanega s pisanimi hieroglifi in dokler niso stisnili malega zavitka Ah-Feju v roke. Ko jo ta v samotnej kuhinji svojoj odprl zavitek, našel je tu sliko male deklice snažno umite in očesane, v kotu slike stale so inicijale C. T. — Kinez skril jo je v svojo obleko in dalje umival mizno opravo zadovoljnim smehom. Dva dni pozneje predstavil se je pri svojem gospodarji.

— „Jaz ne ljubiti več Fiddlelowna, jaz bolan, jaz iti proč.“ — Gospod Tretherik poslal ga je vragu. John pogledal ga je z običajno zadovoljnostjo in odšel.

(Dalje prih.)

Bilinskega načrt ne izraža pravega mnenja zbornice, treba pa bi bilo odgovoriti odkritosrčno na prestolni govor. Dr. Trojan protestuje, da bi adresni odsek se spuščal v presojevanje čeških razmer. Sprava se je po popustljivosti čeških zastopnikov, mej katerimi ni bilo nobenega juridičnega strokovnjaka, vršila le na škodo češkemu narodu. On obžaluje, da so češkega naroda zastopniki tako pozno dobili v roke ta načrt, da bi po resnem predudarku mogli postaviti popravke. Dr. Meznik poudarja, da ima češki narod na Moravskem glede ravnopravnosti nujne želje, katerim bode treba ustreči. Dr. Kaizl ugovarja, da bi se adresa morala v vsem ujemati s prestolnim govorom. Če bi vsaka stranka kar morala vsprejeti program vlade, reklo bi se, da se zahteva, da postane kar sans phrase vladna stranka. Načrt večine hoče zatajiti nasprotstva, njegove stranke načrt govori odkrito. Ni treba samo priključiti, nego govoriti lojalno in odkrito ter ne navajati reči, ki neso in ne morejo biti.

V specialni debati oglašil se je zopet Romančuk poudarjajoč, da se delovanje zbornice ne more omejiti samo na gospodarska uprašanja, treba je poravnati tudi politična in narodna nasprotja. Šuklje omenja, da izraz „kulturelna“ poudarja zadošča. Dipauli stavi dodatek, ki poudarja „versko pravno“ odgojo in ga utemeljuje. Bilinski ugovarja, da ni na pravem mestu. Predlog Dipauli-a ostane v manjšini. Naznanja, da ga bode stavil kot predlog manjšine v zbornici. V večerni seji se vsprejme dodatek Klaiča glede trgovskega brodogoja. Pri oddelku, ki govori o železnicih, omenjal je Šuklje proge Loka-Divača, železnice čez Karavanke, in dalmatinskih železnic, katere vse se mogó izvršiti samo z državno pripomočjo, ter predlaga dostavek v tem zmislu, ki se vsprejme. Kaizl predlaga, da se vstavi dostavek, ki poudarja državno pripomoč tudi za razvoj drugih glavnih mest, ne samo Dunaja. Klun podpira ta predlog ter poudarja Ljubljanske potrebe. Poročevalec Bilinski je proti predlogu Kaizla, ki se pri glasovanju ne vsprejme. Obvelja načrt poročevalčev.

Iz legitimacijskega odseka.

K zadnjemu poročilu imamo še dostaviti, da je poročevalec za dalmatinske volitve posl. Klaič.

Proti temu, kakor tudi, da je Slovenec Ferjančič poročevalec za volitev Vergottinijevu, ujedajo se levičarski listi ter pravijo, da sta referenta sodnika v lastni zadevi. Na to pa se ne ozirajo, da dotični poročevalec, ako hoče vestno presoditi došle proteste mora poznati odnose in je dobro, če razume tudi jezik volilcev, kar mu je gotovo na korist. Sicer pa proti volitvi Vergottinijevi protestujejo tudi Hrvatje a ne samo Slovenci, kakor trdijo nemški listi.

Planska trgovinska zbornica

ne more dobiti predsednika. Pri zadnji seji imelo bi se voliti predsedništvo. Navzočnih je bilo 34 odbornikov, namreč 17 mladočeških, 10 nemških in 7 staročeških. Istotoliko bilo je oddanih glasov za kandidate teh treh strank. Pri ožji volitvi dobili so Mladočeški kandidati za predsedništvo in namestništvo zopet po 17 glasov, ostali glasovi pa so se razdrobili. Nekaj so jih dobili Nemci, nekaj pa je bilo praznih listkov, tako, da je volitev, ker nikdo ni dobil nadpolovične večine, ostala brezuspešna.

Vnanje države.

Knez Črnogorski

in velika kneginja Milica došla sta v Peterburg. Na kolodvoru pričakovali so ju veliki knezi Vladimir, Aleksej, Jurij Mihajlovič in vojvoda Evgen Leuchtenberški.

Kraljica Natalija.

Tudi misija grofa Hunyadija ni menda dosegla posebnega uspeha. Kraljica Natalija, kateri se dozda še ni naznanil oficijelno sklep skupščine, baje nikakor neče z dobro zapustiti Srbije in je vlada v veliki zadregi, kako bi izvozila to zamotano stvar. Če bi se kraljica iztirala s silo, hoče po enem največjih odvetnikov položiti pri najvišjem sodnem in kasacijskem dvoru protest zaradi kršenja ustave, oziroma neopravičenega odteganja osobne svobode in prognanja srbske podložnice.

Židje v Rusiji.

Mestni glavar v Peterburgu odredil je v zvezi z ukazom, ki prepoveduje židom nastaniti se v Moskvi, da jim je istotako zabranjeno nastaniti se v Peterburgu, ter da se jim bodo za bivališča odkazali taki kraji, ker je bivanje židom dovoljeno.

Novi carinski tarif v francoski zbornici.

Generalna debata o novem carinskem tarifu pričela se je z velikim govorom Lokroy-a, ki je bil proti povišanju carin, katero bi prouzročilo gospodarsko in politično osamljenje Francoske. Ker je upisanih še 22 govornikov, bode generalna debata trajala morda še kakih 10 sej. Méline, predsednik in generalni poročevalec velicega carinskega odseka, odgovoril bode na ugovore privržencev svobodne trgovine. Trgovinski minister Jules Roche in minister notranjih zadev Ribot, razložila bode stališče vlade.

Za današnji dan

so po vseh večjih delavskih središčih vlade storile potrebne korake, da se ne bi mir kalil. Posebno v Parizu, kjer se središče anarhistov in komundarov raznih narodov, bilo je zadnje dni zaprtih več anarhistov, ki so razširjevali revolucionarne oklice. Vojaci so konsignirani že več dni. — V Italiji, posebno v Rimu, tudi rujejo anarhisti, katerim je vodja Cipriani. Tudi v Turinu zaprli so več anarhistov, iz Rima pa je vlada odpravila mnogo sumnih in brezposelnih oseb. — Jednako se poroča iz raznih drugih krajev.

Nemški socijalni demokratje

se hočejo popolnoma na novo organizovati, ter sklicati kongres vseh nemških združenj in društev. Na tem kongresu se bode obračala posebna skrb za organizacijo bodočih štrajkov in za sredstva, s katerimi se bodo podpirali. V ta namen bode plačevati vsacemu članu majhen tedenski donesek 15 vinarjev, kar bi pri 300.000 članih znašalo na teden 4500 mark. Na ta način namerava se doseči trdna podlaga za bodoče postopanje in za eventualne štrajke.

Atentat.

Pred konjiško kasarno v Palermu rapočila se je z smodnikom in dinamitom napolnen železen zaboj. Pok prouzročil je veliko razburjenost v okolici, škode pa eksplozija ni prouzročila nobene.

Republičansko gibanje v Španiji.

Zorilistična agitacija narašča v Cataloniji in v Bilbavu. Špansko brodogoja, ki ima šest ladij, vrnilo se je v Barcelono, kjer ostane do 10. t. m. Častniki posadke konsignirani so v vojašnicah. Posadka v Bilbavu se je pomnožila.

Ustanek v Chile.

Iz Iquique-a se poroča, da so ustaške čete po vodstvom polkovnika Holley-a zasedle Copiapo. glavno mesto provincije Atacama. Vojska Balmacedova bežala je proti San Antoniju.

Občni zbor „pisateljskega podpornega društva“.

(Konec.)

K tajnikovemu poročilu pristavi dr. Vošnjak, da je do zdaj že podpisanih 670 gld. za Preširnov spomenik, da so namreč tudi gg. doktorji Ipavic, Munda in Slanec podpisali vsak po 50 gld., doktor Serbec, da je poslal 20 gld., a gosp. Ivan Hribar

10 gld. Pravo nabiranje za spomenik pa se bode še le začelo.

Sledilo je potem poročilo gospoda blagajnika Funtka. V solčnem letu 1890 imelo je društvo 160 gld. 87 kr. dohodkov; a 99 gld. 93 kr. stroškov, ostalo je torej 60 gld. 94 kr. prebitka, katerim je prišteti še veledušni dar banke „Slavije“ v znesku 100 gld. Društvena glavnica znaša sedaj 653 gld. 69 kr., gotovine je 60 gld. 94 kr. Terjatve pri društvenikih znašajo 590 gld., torej ima društvo (dne 31. decembra 1890) 1304 gld. 63 kr. premoženja, dolgovi pa 9 gld. 20 kr. Če se k temu prišteje še posolilo za Raičev spomenik v znesku 195 gld. 26 kr., imelo bi društvo vsega premoženja 1490 gld. in 69 kr. Te račune sta pregledala in odobrila gg. društvena pregledovalca A Zagorjan in A. Svetek.

Dr. Vošnjak pojasnjuje posojilo za Raičev spomenik in pravi, da je Raičeva zapuščina pasivna. Glavni dediči nečejo o Raičevem volilu „Pisateljskemu društvu“ nič slišati, ker so štajerski Slovenci več nego 200 gld. mej seboj nabrali in za spomenik „Pis. društvu“ poslali. Sodnija sicer stvari še ni razsodila, ali govornik ne pričakuje, da bode društvo še kaj dobilo.

Gosp. Svetek poudarja, da računi neso le v lepem redu, nego v „najlepšem“, ker je gospod blagajnik čisto nove knjige sestavil, zato predlaga, naj se mu še posebno priznanje izreče. (Zgodi se.)

Pri tretji točki „Volitev novega odbora“ predlaga g. tajnik G. Pirc, naj se stari odbor „per acclamationem“ zopet voli in tako tudi stara revizorja, ako bodeta hotela ta posel prevzeti. (Zgodi se.)

Četrta točka: „Komu in kje naj se letos uzida spominska plošča“, vzbudila je precej živahen razgovor. Dr. Vošnjak bi bil za to, naj se uzida Urbanu Jarniku v Štebnu v Ziljski dolini. Šteben je zadnja slovenska vas v Ziljski dolini, tam je ljudstvo zelo probujeno, drži se zvesto svoje stare narodne noše, tam se nahaja staroslavna lipa, pod katero plešejo še vedno „visoki raj“, tamošnji g. župnik je zelo naroden. Šteben je tri ure od Vrat (Thörl) oddaljen, na Bistrici bi se prav lahko dobili vozniki. Rojstna hiša Jarnikova stoji blizu vasi, je sicer le pritlična, ali vender primerna, da se na njej uzida spominska plošča. Nje sedanjí posestniki so narodni in bi se tega zelo veselili. Samo „Pis. društvo“ pa ne more večje slavnosti prirediti, morala bi je podpirati tudi druga narodna društva, posebno slavni „Sokol“ Ljubljanski. — Če bi pa ne bilo mogoče Jarniku plošče vzdati, potem naj se vzdá pokojnemu D. Trstenjaku v Kraljevcih blizu Ljutomera. Štajerski Slovenci bi v tem slučaju vse sami pripravili, a naša društva bi morala tje poslati svoje deputacije. Govornik prosi, naj izrazijo prisotni člani drugih narodnih društev svoje mnenje o tem in, ali so pri volji sodelovati.

Gosp. Ivan Hribar pozdravlja z veseljem idejo, napraviti večjo narodno slavnost mej zapuščenimi brati na Koroškem, ali kar se „Sokola“ tiče, ne more jamčiti, da se bode mnogo društvenikov udeležilo, kakor bi to želeti bilo. To pa zaradi tega, ker je „Sokol“ za letos že sklenil udeležiti se slavnosti novo ustanovljenega „Zagorskega Sokola“, dalje slavnosti v Pragi in Zagrebu, kamor pojdejo bržkone vsi „Sokoli“. Na Koroško pa naj ne gre le „Pisateljsko društvo“, nego v prvi vrsti mnogo „Sokolov“, da podkrepijo in utrdijo tam narodno zavest, ki se je začela tako vrlo probujati in širiti. Taka slavnost imela bi za Korošce eminenten pomen, a ker jo ni mogoče letos sijajno izpeljati, zato naj se odloži do leta, ko bode „Sokol“ Jarnikovo slavnost v prvi vrsti na svoj program postavil.

Dr. Vošnjak: Po tem, kar smo sedaj slišali, ni mogoče za letos prirediti Jarnikove slavnosti v Štebnu na Koroškem, zato predlagam, naj se pa Trstenjaku vzdá spominska plošča v Kraljevcih.

Gosp. Josip Nollí obžaluje, da za letos ni mogoče prirediti omenjene narodne slavnosti na Koroškem, kakor smo to že davno nameravali. Letos imamo dve izredni slavnosti, razstavi v Pragi in v Zagrebu, katerih se „Sokol“ mora udeležiti. Ker pa bo to mnogo časa in denarja stalo, predlaga, da se za letos ne priredi nobena slavnost zunaj Ljubljane, torej tudi Trstenjaku ne.

Dr. Vošnjak: Če že vse odkladamo, vzdajmo pa vsaj pokojnemu Erjavcu tu v Ljubljani na Poljanah spominsko ploščo.

Gosp. Nollí pozdravlja to idejo z motivacijo, da smo lani dvakrat na Štajerskem bili; če se že

kaj stori, naj se to stori tu v Ljubljani. (Odobranje.)

Dr. Vošnjak: Če se to želi, potem mislim, da bi bil najugodnejši čas za tako slavnost početkom julija, ko bodo profesorji in dijaki še v Ljubljani.

Gosp. Nollí predlaga, naj se izvršitev in uprizoritev vse slavnosti izroči odboru „Pisateljskega društva“.

Predsednik dà zadnje predloge na glasovanje, ki se jednoglasno vsprejmejo. Ker nihče več ne stavi nikakega predloga, zaključi predsednik zborovanje in prične se prosta zabava, pri kateri smo imeli čast pozdraviti tudi vrle narodne duhovnike z ne več tužne Istre.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Gosp. profesor Fran Levec imenovan je članom izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom.

— (Družba sv. Cirila in Metoda) je prejela naslednje pismo: „Pošiljam Vam sto forintov, katere darujejo župnjani Zagorski družbi sv. Cirila in Metoda. Posebne zasluge, da se je ta svota nabrala, imajo: blagorodni gospe Dragica Milavčeva in M. Dimnikova ter marljivi gospodje odborniki „Zagorskega Sokola“. Vsem tem torej javna in prirčna zahvala! — Ta dar na domovinski oltar se mi zdi zato toliko večje vrednosti, ker so se tukajšnji rodoljubje poleg skrbi za domače društvo „Sokol“ spomnili i vsakemu Slovincu ljube družbe sv. Cirila in Metoda. Župnija Zagorje ob Savi bo postala torej (vsled § 4. družbenih pravil) pokroviteljica družbi sv. Cirila in Metoda; zastopnikom pri občnem zboru pa bode oni, kogar izbere in pooblasti društvo „Zagorski Sokol“. Ker slavna družba sv. Cirila in Metoda skrbno čuva najdražje naše svetinje: sveto jedino pravo vero in narodnost slovensko, želim prav srčno, da bi se kmalu uresničil nasvet, da postane vsaka slovenska župnija pokroviteljica družbi sv. Cirila in Metoda. Z odličnim spoštovanjem Anton Breč, župnik. Pri Sv. Lambertu, 26. mal. travna 1891.“ — Veselo vest Slovincem naznanjajoč želimo hvaležnimi čutili to, kar želi darovati gospod pošiljatelj, uprav najbolj mi. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji) so darovali ti-le gg.: Dr. I. L. in I. L., duhovnika Ljubljanske škofije, vsak po 5 gld.; Anton Kupljen, notar v Črnomlju, 2 gld.; Jožef Apib, profesor v Novem-Jičinu, 2 gld.; K. Svoboda, inženier v Idriji, 3 gld. V imenu društvenega odbora in visokošolcev izrekamo najtoplejšo zahvalo rodoljubnim dobrotnikom.

— (Naučni minister) odredil je, da se prvi dan maja na srednjih šolah ne bode več praznoval, zato se bodo pa binkoštné počitnice za jeden dan podaljšale.

— (Dijaška akademija.) Zanimanje za dijaško akademijo, ki se bode letos odlikovala zlasti po novemgimnazijskem orkestru in izbornem mešanem in moškem zboru, obsežajočem skoro 190 pevcev, je tako obče, da opozarjamo slavno občinstvo, naj si prej ko prej oskrbi vstopnic, ker jih sicer ne bode več dobiti. Prošnja revnih učencev ni ostala glas upijočega v puščavi, temveč polno odmeva v blagih srcih neštevilnih prijateljev mladine. — K včerajšnji konečni skušnji pripustili so se brezplačno vsi tisti dijaki — nepevci, kateri bi sicer ne mogli plačati vstopnine, da bi je njih revnost in redutne dvorane omejenost ne izključevala od srcé blažilnega glasbenega užitka. Učinek zborov in sviranja na gosli in klavir bil je velikansk. — Vstopnice se dobivajo pri g. Tillu v Špitalskih ulicah. Predplačila se hvaležno vsprejemajo.

— (Izpite za meščanske šole) prestali sta gđc. H. Edlinger (I. skupina, nemški poučni jezik) in Zupančič (II. skupina, slovenski in nemški poučni jezik). Za ljudske šole prestali sta izpite gđc. V. Praprotnik in I. pl. Langer (prva z obema, druga samo z nemškim poučnim jezikom) ter gg. L. Andolšek, J. Erker (samo nemški), F. Kopitar in F. Razpotnik. Jeden kandidat ni bil sposobnim spoznan.

— (Prvi dan maja) bil je krasen, imeli smo najlepše spomladansko vreme in že izredno toploto. Prijeten bil je tudi v tem oziru, da ni bilo niti sence onega vznemirjenja, katero je danes vladalo po drugih zlasti tovarniških mestih. V nas

delalo se je povsod, kakor druge dni. Delavci praznovali bodo prvi dan maja v nedelo dne 3. t. m. Sklican je dopoldne ob 9. uri v Šrajnarjevo pivarno shod. Glavni točki dnevnega reda sta: osemurni delavnik in občne in direktne volitve.

— (Mestna hranilnica Ljubljanska.) Meseca aprila vložilo je v mestno hranilnico Ljubljansko 410 strank 149.552 gld. 1 kr., vzdignilo pa 232 strank 95.934 gld. 57 kr.

— (Za novo gledališče) dobili so mizararska dela gg. mojstri: Binder, Krimmer, Peterui, Dovgan, Widmaier, Tavčar; steklarska dela Fr. Kollman, ključavničarska dela Ahčin in Pilko, železno konstrukcijo Žabkar in Martinčič.

— (Prememba v posesti.) Pehanijevo hišo v Florijanskih ulicah „Pri Gorišku“ kupil je hišni posestnik Fran Bahovec za 7050 gld. — V ponedeljek bila je na prostovoljni dražbi na prodaj Kotnikova hiša „Pri Šimnu“ v Florijanskih ulicah. Hišni posestnik in gostilničar M. Briški ponudil je bil 7570 gld.; a dediči ponudbe neso vsprejeli, in prevzemo hišo sami.

— (Občni zbor gostilničarske in kavarinarske zadruge) po novih pravilih bil je včeraj v magistratni dvorani. Predsedoval je začasni načelnik, hišni posestnik in gostilničar „Pri belem volku“ g. Josip Lenče, kateri pa je, dasi od vseh stranij na to prošen, odklonil zaradi slabega zdravja vsako novo izvolitev. Izvoljeni so bili potem gg. načelnikom Ferlinc; namestnikom Kramar; v zadružni odbor: Milavec, Briški, Škrjanec, Hafner, Predovič in Anton Češnovar, kot namestniki v zadružni odbor po vskliku po g. začasnega načelnika Lenčeta nasvetu: gg. Francot, Činkole in Röger. Gospodje Druškovič, Weber in g. Lenče, odklonili so vsako izvolitev.

— (Cirkus Amato.) Prva predstava v novo zgrajenem cirkusu v Latermanovem drevoredu bode v torek, dne 5. t. m. ob 1/2 8. uri zvečer. Kot redkost nam je opomniti, da je to prvikrat, da nas je kacega cirkusa podjetnik ob otvoritvi obvestil v slovenskem jeziku.

— (Nezgoda.) Včeraj popoldne šli sta blizu Ježice dve deklici vrbove šibice rezat k Savi. Pri tem delu se jima je izpodrsnilo in obe pali sta v Savo, ki je sedaj jako velika. Ljudje zapazili so takoj nesrečo in prihiteli, a doslej se ni posrečilo dobiti trupli ubozih deklic.

— (Samomor ali zločin?) V Nemiljah v Selški dolini našli so pretekli teden žandarma iz Železnikov obešenega. Nekateri pravijo, da bi se bil sam obesil, drugi pa, da so ga fantje ubili in potem obesili.

— (Bela zastava) visi na okrajnega sodišča poslopji v Marnbregu, ker že od 26. aprila ni nikogar več v zaporu.

— (Akad. društvo „Triglav“ v Gradci) priredi dne 2. vel. travna t. l. svoje drugo redno javno zborovanje s sledečim vspeedom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo revizorjev a) blagajne, b) knjižnice. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo odbora ad hoc. 5. Slučajnosti. Lokal: Restauration zur Weinhecke, Klosterwiessgasse 5. Gostje dobro došli!

— („Slovensko bralno društvo v Kranji“) priredi dne 3. maja t. l. v svojih prostorih plesno veselico. Začetek ob 8. uri zvečer. — Dne 7. maja napravi društvo izlet k sv. Joštu. Zbirališče bode pri Kranji na „Kalavariji“, od koder bode odhod točno o poludne. Pri slabem vremenu prestavi se izlet na nedeljo, dne 10. maja.

— (Okrajna bolniška blagajna v Logatci) imela je v meseci aprilu t. l. dohodkov, in sicer doneskov udov 68 gld. 34 kr., doneskov delodajalcev 68 gld. 2 kr., vkup 136 gld. 36 kr.; stroškov pa, in sicer bolnišćine 66 gld. 66 kr., zdravniki 30 gld., zdravila 70 kr., bolničnih stroškov 58 gld. 80 kr., upravnih stroškov 18 gld. 67 kr., raznih izdatkov 2 gld. 40 kr., vkup 177 gld. 23 kr.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 1. maja. Mesto mirno, vreme krasno. Policija dovolila delavcem izlet v Prater, a ne v tolpah, marveč morajo posamič iti tja. Odhod iz Praterja mora se po naročilih rediteljev vršiti ob 7. uri zvečer. Redarjem naročeno, da ne smejo dopuščati zbiranja večjih tolp. Tudi iz kronovin došle so pomirljive vesti. Listi vsi v tem soglasni, da bode dan mirno prešel. Dopoldne bilo 42 delavskih

